

Pekka Louhiala

pekka.louhiala@helsinki.fi

Lääketieteen etiikan opettamisesta

Emmerich, Nathan (2013). Medical ethics education: An interdisciplinary and social theoretical perspective. Heidelberg/Dordrecht/New York/London: Springer. 121s.

Kun opiskelin lääketiedettä Tampereen yliopistossa runsaat 30 vuotta sitten, opintoihin kuului kurssi ”Lääketieteen historialliset, filosofiset ja eettiset perusteet”. Filosofian osuudesta huolehti ammattifilosofi, joka kertoi meille mm. Kantista ja Hegelistä. Hän vaikutti sinänsä pätevältä, mutta hänen maailmansa ja meidän maailmamme eivät koskaan kohdanneet. Etiikan luennot ja ryhmäopetukset piti teologi, joka ymmärsi selvästi paremmin, keitä kuulijat olivat ja minkälaiseen ammattiin he olivat opiskelemassa.

Muodollinen etiikan opetus lääketieteellisessä tiedekunnassa oli tuolloin aivan uutta. Aiemmin oli ajateltu, että etiikka opitaan bedside, ja että mitään tarvetta erillisille kursseille ei ole. Nykyään etiikka on luonteva osa lääkärikoulutusta, ja keskustelua käydään lähinnä sisällöistä, tavoitteista ja opetusmetodeista.

Nathan Emmerich on brittiläinen filosofi, joka on sekä opettanut lääketieteen etiikkaa että tutkinut tämän opetuksen perusteita. Kirjassaan hän keskittyy etiikan opettamiseen ja oppimiseen lääketieteen perusopintojen aikana.

Kirjoittaja tekee alusta lähtien selväksi, että lääketieteen etiikan opetus tulee nähdä olennaisena osana lääkäriksi kasvamista, siis moraalisenä sosialisena ammattiin. Refleksiivinen eettisten asioiden pohdinta liittyy kiinteästi intuitiiviseen ja emotionaaliseen ammattimoraalin sisäistämiseen. Kyse ei ole siis ensisijaisesti siitä, että opetetaan

teoriaa, jota sitten sovelletaan käytännön ongelmiin.

Emmerichin lähestymistapa on monitieteinen. Kahdessa ensimmäisessä kappaleessa esitellään joitakin sosiaaliteorian käsitteitä ja näkökulmia. Jos nämä eivät ole ennestään tuttuja, teksti on paikoitellen vaikeaselkoista. Esimerkiksi Bourdieun käsite ”habitus” kuvataan niin vaikeasti, että keskivertolukija ei varmasti ymmärrä mistä on kysymys (”structured structures predisposed to functions as structuring structures, that is, as principles of the generation and structuring of practices and representations”).

Kolmannessa luvussa esitetään yksityiskohtainen ja mielenkiintoinen kuvaus siitä, kuinka etiikan opetus sai alkunsa Queen’s Universityssa Belfastissa. Lopuksi Emmerich vetää langat yhteen ja soveltaa alussa esiteltyjä käsitteitä etiikan opetuksen analyysiin.

Emmerichillä oli kaksi pää tavoitetta. Ensiksi hän tavoitteli aiempaa laajempaa ymmärrystä lääketieteen etiikan opetuksesta ja oppimisesta. Tässä hän onnistuikin erinomaisesti. Toinen pää tavoite oli luoda teoreettista pohjaa tulevalle empiiriselle tutkimukselle. Nähtäväksi jää, tuleeko näin tapahtumaan.

Lääketieteen etiikan dosentti Pekka Louhiala on Helsingin yliopiston Hjelt-instituutin yliopistonlehtori, erityistehtävänä lääketieteen etiikan opetus.